

Ngày nhận bài: 17/9/2026; Ngày thẩm định: 23/9/2026; Ngày duyệt đăng: 24/9/2026.

VỊ TRÍ, Ý NGHĨA QUAN HỆ PHỐI HỢP GIỮA CƠ QUAN CẢNH SÁT PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY VÀ CỨU NẠN, CỨU HỘ VỚI CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA TRONG XÁC MINH, GIẢI QUYẾT VỤ CHÁY

Thiếu tá, ThS NGUYỄN VĂN THẮNG

Phó trưởng Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH - Công an tỉnh Hưng Yên

**Tác giả liên hệ: Nguyễn Văn Thắng (Email: nguyenthang03021989@gmail.com)*

Tóm tắt: Trên cơ sở khảo sát thực trạng quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy, bài viết phân tích, làm rõ vị trí, ý nghĩa quan hệ phối hợp giữa hai Cơ quan và kiến nghị trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ.

Từ khóa: Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH; Cơ quan Cảnh sát điều tra; xác minh, giải quyết vụ cháy; quan hệ phối hợp.

Abstract: Based on an assessment of the current state of coordination between the Fire and Rescue Police Agency and the Investigative Police Agency regarding the verification and handling of fire incidents, this article analyzes and clarifies the role and significance of this coordination and offers recommendations for the organization and execution of these tasks.

Keywords: Fire and Rescue Police; Investigative Police Agency; verification and handling of fire incidents; coordination.

1. Quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy là phương thức quan trọng giúp các cá nhân, bộ phận và cả 02 Cơ quan gắn kết với nhau nhằm hoàn thành mục tiêu một cách thống nhất, đạt chất lượng và hiệu quả trong thực hiện nhiệm vụ. Đó là quá trình tổ chức hoạt động cho nhiều cá nhân, bộ phận bên trong 02 Cơ quan một cách hài hòa và đồng bộ; bảo đảm cho 02 Cơ quan thực hiện được đầy đủ, hiệu quả các chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao.

Tuy nhiên, trong mối quan hệ phối hợp, không phải lúc nào và ở đâu cũng phát huy tác dụng tích cực. Nếu phối hợp vượt quá nhu cầu cần thiết, đến mức bị lạm dụng thì sự phối hợp lúc đó sẽ làm hạn chế sự phát triển và hoàn thiện năng lực của cá nhân, cơ quan, xuất

hiện đùn đẩy công việc, trách nhiệm. Mặt khác, nếu thẩm quyền, trách nhiệm phối hợp được quy chế hóa một cách quá mức, quá nhấn mạnh nhu cầu phối hợp mà không tính đến việc phân định rõ thẩm quyền và trách nhiệm cụ thể thì khi đó phối hợp có thể bị lạm dụng, tạo ra sự áp đặt đối với cá nhân, cơ quan.

2. Theo thống kê của Cục Cảnh sát PCCC và CNCH, trong khoảng thời gian từ năm 2020 đến hết năm 2025, trên toàn quốc xảy ra 17.441 vụ cháy cơ sở, phương tiện giao thông cơ giới và hộ gia đình làm 606 người tử vong, 669 người bị thương, thiệt hại trực tiếp về tài sản hơn 4.207,23 tỷ đồng, đã xác minh, làm rõ 13.574/17.441 vụ, chiếm 77,83% tổng số vụ cháy xảy ra [3]. Trong đó, lực lượng Cảnh sát PCCC và CNCH phối hợp với Cơ quan điều tra xác minh, giải quyết 916 vụ (chiếm 5,25% tổng số vụ cháy), gồm 43

vụ do Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH khởi tố vụ án hình sự và 873 vụ do Cơ quan Cảnh sát điều tra khởi tố vụ án hình sự.

Trong thực hiện nhiệm vụ theo quy định của pháp luật hiện hành, Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH có vai trò nắm tình hình, tiếp cận và xử lý ban đầu tại hiện trường vụ cháy; tổ chức chữa cháy, CNCH; bảo vệ hiện trường, thu thập thông tin, dấu vết cháy và phối hợp xác định sơ bộ nguyên nhân, diễn biến vụ cháy xảy ra. Cơ quan Cảnh sát điều tra thực hiện chức năng điều tra theo thẩm quyền, đặc biệt đối với vụ cháy có dấu hiệu của tội phạm, tổ chức các hoạt động tố tụng cần thiết để xác định nguyên nhân, diễn biến, hậu quả, lỗi của cá nhân, pháp nhân và trách nhiệm pháp lý của các bên liên quan. Hai cơ quan có mối quan hệ phối hợp nghiệp vụ và tố tụng, trong đó thông tin, tài liệu, dấu vết và kết quả xử lý ban đầu của Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH là nguồn thông tin quan trọng để Cơ quan Cảnh sát điều tra đánh giá, xác minh và quyết định hướng giải quyết. Do đó, quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy có vị trí: là cầu nối gắn kết, phối hợp giữ vai trò trung tâm trong cấu trúc vận hành của lực lượng Công an nhân dân, giúp liên kết các cá nhân trong 02 Cơ quan thành một khối thống nhất. Là yếu tố xuyên suốt, hiện diện trong mọi giai đoạn của quá trình thực hiện nhiệm vụ điều tra vụ cháy, từ khâu lập kế hoạch, triển khai thực tế cho đến kết luận điều tra và giải quyết đối với từng vụ cháy xảy ra và cả trong quá trình kiểm tra, giám sát và tổng kết theo định kỳ công tác năm. Là thước đo năng lực phương thức lãnh đạo, quản lý và trình độ tổ chức thực hiện công việc của mỗi cá nhân, Cơ quan theo chuyên môn được giao.

Bên cạnh đó, quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy có ý nghĩa: Thứ nhất, bảo đảm giải quyết vụ cháy kịp thời, toàn diện bởi vụ cháy diễn biến nhanh, hiện trường dễ bị biến dạng hoặc mất dấu vết cháy do tác động của tự nhiên, chất chữa cháy, sập đổ công trình và hoạt động cứu người, di chuyển tài sản, do đó sự phối hợp ngay

từ thời điểm đầu giúp nâng cao khả năng phát hiện dấu vết, tài liệu cũng như giá trị của chúng khi thu thập được. Thứ hai, nâng cao hiệu quả xác định nguyên nhân vụ cháy do việc xác định đòi hỏi kết hợp kiến thức lý thuyết quá trình cháy, dấu vết cháy với phương pháp điều tra; sự phối hợp giúp phân biệt tương đối chính xác giữa cháy do sự cố kỹ thuật, sơ suất, tai nạn với cháy có dấu hiệu cố ý hoặc hành vi vi phạm pháp luật khác từ đó giúp huy động tối đa nguồn lực, trí tuệ tập thể và thế mạnh của từng bộ phận, giải quyết các vấn đề phức tạp nhanh chóng hơn. Thứ ba, xác định đầy đủ tính chất và hậu quả của vụ cháy bởi thông tin từ Cơ quan PCCC và CNCH về quá trình phát hiện, chữa cháy, cứu người, thiệt hại ban đầu giúp 02 Cơ quan, đặc biệt Cơ quan Cảnh sát điều tra có cơ sở đánh giá hậu quả, từ đó xác định đúng trách nhiệm của những người có liên quan. Thứ tư, tránh bỏ lọt tội phạm và tránh oan, sai bởi nếu chỉ xem xét vụ cháy dưới góc độ kỹ thuật PCCC và CNCH có thể bỏ sót dấu hiệu tội phạm, ngược lại, nếu chỉ dựa vào thông tin điều tra mà thiếu đánh giá chuyên môn về hiện trường vụ cháy thì dễ dẫn đến nhận định không chính xác về nguyên nhân. Thứ năm, nâng cao trách nhiệm quản lý nhà nước về PCCC, CNCH, phát hiện những sơ hở, thiếu sót trong công tác PCCC và CNCH, tránh tình trạng chông chéo chức năng, đùn đẩy trách nhiệm hoặc bỏ sót nhiệm vụ giữa các bên liên quan.

Mối quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy được nhìn nhận theo nguyên tắc: phân định rõ chức năng, nhiệm vụ và thẩm quyền; phối hợp chặt chẽ nhưng không chồng chéo; trao đổi, cung cấp thông tin kịp thời; tôn trọng tính độc lập trong thực hiện nhiệm vụ theo thẩm quyền. Đặc biệt, phân biệt “xác minh vụ cháy” với “điều tra vụ án hình sự” bởi không phải mọi vụ cháy đều là vụ án hình sự, do đó khi chưa có căn cứ xác định dấu hiệu tội phạm, các lực lượng chủ yếu tập trung xác minh nguyên nhân, thiệt hại và các yếu tố liên quan theo chức năng, thẩm quyền được giao. Khi xuất hiện dấu hiệu tội phạm, việc giải quyết phải chuyển sang cơ chế tố tụng hình sự theo quy định

pháp luật đối với Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH là cơ quan được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra và thẩm quyền của Cơ quan Cảnh sát điều tra.

Quá trình thực hiện quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy theo các cách thức: (1) phối hợp thông qua các hình thức trao đổi thông tin như gửi văn bản xin ý kiến phối hợp; trao đổi ý kiến qua các phương thức truyền tin...; (2) phối hợp thông qua các cuộc họp của lãnh đạo 2 Cơ quan để xử lý những công việc thuộc phạm vi xử lý của lãnh đạo; (3) phối hợp thông qua một tổ chức lâm thời do Thủ trưởng cơ quan thành lập ra (Taskforce - Tổ đặc nhiệm) để giúp Thủ trưởng nghiên cứu, đề xuất giải quyết một vấn đề vượt quá khả năng giải quyết của một đơn vị trực thuộc như: cùng xuống hiện trường ngay khi vụ cháy xảy ra; phối hợp trong xác định mức độ thiệt hại do cháy gây nên; phối hợp trong chuyển giao hồ sơ điều tra vụ cháy cho cơ quan chủ trì...; (4) phối hợp thông qua cách làm việc theo nhóm (Team Working) trong từng Cơ quan.

Tuy vậy, kết quả khảo sát cho thấy quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy còn những tồn tại nhất định. Đó là, còn thiếu vắng những quy định cụ thể về phối hợp trong nội bộ mặc dù ở tầm vĩ mô đã có Luật Tổ chức Cơ quan điều tra hình sự [5], Thông tư số 109/2025/TT-BCA ngày 20/11/2025 quy định về phân công trách nhiệm, quan hệ phối hợp, quy trình xác minh, giải quyết vụ cháy trong Công an nhân dân [2], Nghị quyết số 02/2024/NQ-HĐTP ngày 24/5/2024 hướng dẫn áp dụng một số quy định tại Điều 313 của Bộ luật Hình sự [4], tuy nhiên, nhiều nội dung, hình thức, cách thức phối hợp chưa được quy định và được thực hiện theo thông lệ, theo kinh nghiệm dẫn tới việc phối hợp còn chủ quan, tùy tiện. Một số cách thức phối hợp hiện đại chưa được thực hiện hoặc chưa được pháp huy tác dụng tích cực, đó là việc thành lập và hoạt động của tổ công tác đặc nhiệm mới chủ yếu trong phối hợp ban hành Thông tư quy định về phân công trách nhiệm, quan hệ phối hợp, quy trình xác minh, giải quyết vụ

cháy song quá trình thực hiện điều tra một vụ cháy cụ thể còn hình thức. Các công cụ, phương tiện thực hiện phối hợp còn thô sơ, chưa xây dựng dữ liệu dùng chung; còn lạm dụng quan hệ phối hợp để chia sẻ trách nhiệm, làm hạn chế việc phân công rành mạch, đề cao trách nhiệm cá nhân trong công tác, chưa thực hiện đầy đủ quan hệ phối hợp trong thực hiện trung cầu giám định theo tinh thần Hướng dẫn số 02/HDLN-BCA-VKSNDTC ngày 31/02/2024 về việc phối hợp thực hiện thủ tục trung cầu giám định, yêu cầu định giá tài sản của các cơ quan được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra của Công an nhân dân [1]. Vấn đề trao thẩm quyền nhiều hơn của Thủ trưởng cho cán bộ điều tra, điều tra viên còn rất hạn chế, những người trực tiếp thực hiện nhiệm vụ mới chỉ là người giúp việc thuần túy, tất cả đều do Thủ trưởng quyết định, kể cả những việc rất nhỏ mang tính chất tác nghiệp.

3. Để xác định đúng vị trí, vai trò quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra trong xác minh, giải quyết vụ cháy, cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau đây:

Thứ nhất, điều chỉnh, sắp xếp hợp lý cơ cấu tổ chức bộ máy hai cơ quan theo hướng tinh gọn, đáp ứng nội dung và yêu cầu đổi mới cơ chế quản lý, đổi mới công tác chỉ đạo điều hành trong xác minh, giải quyết vụ cháy. Đó là việc tinh gọn đầu mối các cơ cấu tổ chức trong mỗi cơ quan, không thiết lập cơ cấu trung gian, cơ cấu không rõ chức năng, nhiệm vụ. Điều này cũng có nghĩa là thông qua việc thu gọn đầu mối mà khắc phục sự phân tán trong phân công, chồng chéo, trùng lặp trong thực hiện chức năng, nhiệm vụ của các cơ cấu, từ đó nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của cơ quan nghiệp vụ.

Thứ hai, cùng với tinh gọn đầu mối, cần phân định rõ, hợp lý chức năng, nhiệm vụ của từng Cơ quan và xác định cụ thể trách nhiệm của từng cán bộ điều tra, điều tra viên, trách nhiệm của Thủ trưởng cơ quan trong thực hiện từng nhiệm vụ. Đây là cơ sở tiền đề cho việc thực hiện phối hợp thực chất, không đùn đẩy trách nhiệm trong xử lý công việc nhất là đối với những việc chưa thể phân định rõ như trung cầu giám định, chưa thể giao trọn cho một cán bộ thì cần phải xác định

rõ chủ thể chủ trì, chịu trách nhiệm chính; xác định cụ thể các chủ thể có trách nhiệm phối hợp với chủ thể chủ trì trong xử lý đối với từng loại công việc.

Thứ ba, cần trao nhiều quyền hơn cho cán bộ điều tra, điều tra viên gắn liền với việc đề cao trách nhiệm trong thực thi nhiệm vụ xác minh, giải quyết vụ cháy. Trao quyền một cách chính thức và thực chất hơn kể cả trong quan hệ giải quyết công việc để giảm bớt sự tập trung thẩm quyền quá mức vào cá nhân Thủ trưởng cơ quan. Tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong thực hiện phối hợp, Thủ trưởng mỗi cơ quan phải bảo đảm sự phối hợp nhịp nhàng, hiệu quả giữa các đơn vị. Không có trật tự, kỷ cương, không có sự chỉ đạo xử lý kịp thời những vướng mắc, thì sự phối hợp sẽ tùy tiện, hình thức.

Thứ tư, quy chế hoá cụ thể việc phối hợp, quy trình thủ tục thực hiện việc phối hợp trong xác minh, giải quyết vụ cháy. Cần cụ thể loại việc phối hợp, hình thức và phương pháp phối hợp, thời gian, thủ tục, trình tự thực hiện việc phối hợp, trách nhiệm của bên yêu cầu phối hợp và của bên được yêu cầu phối hợp... là những vấn đề cần phải được thể chế hóa, có thể bằng quy định của Bộ Công an hoặc quy chế phối hợp do Thủ trưởng 2 Cơ quan cùng thống nhất. Đó là quy định những trường hợp, điều kiện, trình tự thủ tục thành lập Tổ công tác đặc nhiệm (Taskforce), nhóm (Team Working), trung cầu giám định trong từng nhiệm vụ và cơ chế hoạt động.

Có thể kết luận rằng, quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát PCCC và CNCH với Cơ quan Cảnh sát điều tra là quan hệ phối hợp chức năng, nghiệp vụ và pháp lý nhằm bảo đảm vụ cháy được xác minh, giải quyết khách quan, nhanh chóng, đúng thẩm quyền và đúng pháp luật. Trong đó, lực lượng PCCC và CNCH cung cấp thể mạnh về hiện trường, lý thuyết quá trình cháy và hoạt động chữa cháy, CNCH, còn Cơ quan Cảnh sát điều tra phát huy vai trò về xác minh, thu thập chứng cứ và hoạt động điều tra theo pháp luật tố tụng. Sự phối hợp hiệu quả của hai lực lượng có ý nghĩa trực tiếp trong việc làm rõ nguyên nhân, hậu quả, trách nhiệm của các chủ thể liên quan, xử lý đúng người, đúng hành vi và góp phần phòng ngừa những vụ việc tương tự xảy ra.■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Công an – Viện Kiểm sát nhân dân tối cao (2024), *Hướng dẫn số 02/HDLN-BCA-VKSNDTC ngày 31/02/2024 về việc phối hợp thực hiện thủ tục trung cầu giám định, yêu cầu định giá tài sản của các cơ quan được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra của Công an nhân dân*, Hà Nội.
2. Bộ trưởng Bộ Công an (2025), *Thông tư số 109/2025/TT-BCA ngày 20/11/2025 quy định về phân công trách nhiệm, quan hệ phối hợp, quy trình xác minh, giải quyết vụ cháy trong Công an nhân dân*, Hà Nội.
3. Cục Cảnh sát PCCC và CNCH, *Báo cáo tổng kết công tác các năm, từ năm 2020 đến hết 6 tháng đầu năm 2026*, Hà Nội.
4. Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao (2024), *Nghị quyết số 02/2024/NQ-HĐTP ngày 24/5/2024 hướng dẫn áp dụng một số quy định tại Điều 313 của Bộ luật Hình sự*, Hà Nội.
5. Quốc hội (2015), *Luật Tổ chức cơ quan điều tra hình sự*, Hà Nội.